

5

חייב בשילוח אע"פ שידענו שהוא אביהם כגון יונה שאיננו מודקק רק לבן זוגו.

יג עוף טמא הרובץ על ביצי עוף טהור או טהור הרובץ על ביצי עוף טמא פטור משילוח אבל טהור הרובץ על הטהור אע"פ שאינם מינה כגון תרנגולת הרובצת על ביצי אחו או ביצי יונה וכן כל כה"ג חייב בשילוח כיון דשניהם טהורים ומ"מ פסק הרמב"ם דאם לא שלח אינו לוקה משום דהוי בעיא בנמי שם ומסוגות הש"ס שם משמע להדיא שיש מן עוף אחד הנקרא קורא דווראי חייב בשילוח על איות מין ביצים שיהיו וכלבד שיהיו טהורים כפני שדרכו בכך והרמב"ם השמיט זה ונראה לי מעטו מפני שאין ידוע לנו מה הוא וא"כ מסילא הכל בספק והטור הביא זה ע"ש והביא עוד דיעה דלכד קורא פטור משילוח אבל לדונא הסכים להתרפ"ם ע"ש.

יד שילוח הקן אינו נהג בעופות שיש להם בעלים ומתגדלים בבתיהם וחצירותיהם וקניניהם ושרותיהם לפיכך אוזנין ותרגמולין ויונים שבטובן שמתגדלים ברשות בעלים אינן שייך בשילוח שהרי כתוב כי יקרא לפניה קן צפור ואין זה סקרה כשיש להן בעלים וכך שנו חכמים במשנה שם דשילוח הקן אינו נהג אלא בשאינו מוסמן כלומר שאין להם בעלים ונתגדלו בהפקר ואפילו תרגמולת שברחה מן הבית ומרדה ולא באה ומתגדלת בשרה כהפקר והבעלים נתייאשו מהן דינה כהפקר וחייבת בשילוח (נמ').

טז מן וז"ל רבינו הביא במע"ב קן המוסמן אצלו כגון יונים שדרכן ליגדל עם בני אדם בבתיים ואוזנים ותרגמולין שקננו בבית פטור אבל יוני שובך ועליה וצפרים שקננו במפוחים (כנה"ס חכ"ס זמירי וקנו) ובבורות ואוזנים ותרגמולין שקננו בפרדס חייב והוא שלא תיגבהה האם מעל הביצים כלל משהחילם אבל אם תיגבהה האם מעליהם אם המקיחות הללו שלו זכתה לו חצירו והוא צ"ח מוסמן ופטור עכ"ל.

יז מן ביאור הרברים דהא קי"ל חצירו של אדם קונה לו שלא מרעתו כחצר הסתמרת כמ"ש בח"ס סי' ר' וסי' דס"ח וא"כ לכה חייב אותם שקננו בפרדס והרי הפרדס יש לו בעלים וזכו בהם והרי הם כמסוכן ופטורים משילוח אך חז"ל אמרו שם דאסור לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהן ופטילא דגם חצירו לא קנה לו דכיון דאיהו ולא סצי זכי לא זכי ליה חצירו ולכן כשהונבהה האם מעליהן מעצמה שיכול לזכות בהן גם חצירו זכתה לו והו"ל מוסמן ופטורים משילוח.

יח ובכל מקום שימצא הקן חייב בשילוח בין באילן בין בארץ או בבורות שיחין ומערות וכן המוצא קן בים כגון שנעקר אילן עם קן והושלכה לים שהרי כתיב בדרך וים אקרי דרך כרתיב הנותן בים דרך (נמ') וכן אם מצא קן בראשו של אדם כמו הפראים שבמדינת

לזה מנין אותו סבת מרדות מיד על שקיצץ הכנפים ואח"כ אומר כיצד משלח אותו האם בכנפיה ומפריחה כלומר דהוי עיקר קיום המצוה של שילוח הקן.

י ונראה פשוט שחייב לברך בשעת שילוחה אקב"ו על שילוח הקן וכן מצאתי בס' תמים דיעים להראב"ד הביא שם בס"ס קע"ט דברי בעל העיטור בשם הלכות פמקו"ת וז"ל והלכתא צריך לברך בשילוח הקן ובמעקה וכו' עכ"ל וא"ל תמעה בלשון תשו' הרשב"א (סי' י"ח) שכתב וכן כל מצוה שהיא באה מתוך עבירה כגון השבת הגולה וכו' ולוקה את האם כרי שנחור וגשלה אותה וכו' אין מברכין ע"ש דה"פ דהדיא אם אוהה כדי לשלחה מברך אך אם נוטלה עתה כדי לשלחה לאחר זמן דגם בזה קיים העשה כמו שנתבאר מ"מ בעת מעשה עשה עבירה ולכן לא יברך אח"כ כשישלחנה והוי כהשבת הגולה ולפי' אורבא ראי' מהרשב"א דאם עשה המצוה כתקונה יברך עליה וגם בספר ת"ד שם מקורם הביא סי' שרצה לומר שלא יברך מפני שיש בה גם לאו ולא תקח וגו' ודחי לה דכמה מ"ע שיש בהן גם לאו ומברכין עליהם ע"ש וכן עיקר לדונא (וזהו) נכח"ט שכתב שם מחלוקת פ"כ יברך בלא ס' ומלכות פ"ג וכן נפ"ח סב"ה בשם ת"ג בלא יברך שח"א ימלא ב"ים חזורים פ"ג ואין נדחי לכוונת דל"כ לא נכרך על תפילין שח"א נפסל לוח אחד וח"א דמשמדין על חוקס ח"כ גם כן וזיכר בלא דלו סת"ד וגם תשו' סרנב"א וספיקו לדונא לנכך אך כדעת שחיינו בלא דלא לנכך סב"א מ"מ שאין גם שמהם וליגה מוסן לזמן ודוק.

יא שילוח הקן אינו נהג אלא בעופות טהורים שהאם והבנים יהיו טהורים דצפור הוא עוף טהור (נמ') ולא עוף טמא ובכל מיני עופות טהורים שבעולם נהג מצות שילוח הקן ואפילו אין שם תחת האם אלא אפרוח אחד או ביצה אחת חייב בשילוח והא דכתיב אפרוחים או ביצים לשון רבים אורחא דקרא היא למיכתב לשון רבים שכן הוא ברוב הקנים אבל מ"מ גם אפרוח אחד וביצה אחת קן מקרי (נמ' כ"ה).

יב ואף דהאם היא טרפה חייב בשילוח דאלי"כ למה לי צפור למעט טמאה כיון דטריפה פטור כ"ש טמאה אלא ודאי להורות דטריפה חייב (נמ' ס') והוא באם אבל הבנים כשהם טריפות פטור אף כשהאם בשורה דכתיב ואת הבנים תקח לך ודרשינן ולא לכלבין וטריפה אינה ראויה לנו לעצמינו וכן אם הביצים היו מזורות והן כמורקות פטור משילוח וכן אם האפרוחים היו גדולים כל כך עד שיוכלו לפרוח בעצמן פטור משילוח וכך שנו חכמים במשנה שם והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים מה אפרוחין בני קיימא אף ביצים בני קיימא יצאו מזורות ומה הביצים צריכים לאמן אף האפרוחים צריכין לאמן יצאו מפריחים וכן דווקא האם הרובצת אהל אם הזכר רובץ עליהם אינו